

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Феномен культури постглобалізму: повоєнні світи та культурна демократія

Збірка наукових праць

V Міжнародна науково-практична конференція

27.11.2024

Київ 2024

Маріупольський державний університет
історичний факультет
Кафедра культурології

Феномен культури постглобалізму: повоєнні світи та культурна
демократія

ЗБІРКА НАУКОВИХ МАТЕРІАЛІВ

V Міжнародна науково-практична конференція
27 листопада 2024

Київ – 2024

УДК 316.7

Ф 42

Редакційна колегія:

Ю. С. Сабадаш, докторка культурології, професор (голова),

С. В. Янковський, доктор філософських наук, доцент.

Затверджено на засіданні кафедри культурології МДУ

(протокол № 4 від 08.11.2024)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет.

Конференція проводиться в межах теми науково-дослідної роботи кафедри культурології МДУ «Моделювання культурної демократизації в умовах війни та на шляху національно-культурного відродження» (НДР 0123U101845).

Ф 42 Феномен культури постглобалізму: повоєнні світи та культурна демократія : Збірка наук. матеріал. V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 27 листопада 2024 р. : Маріупольський ун-т. ; заг. ред. Ю. С. Сабадаш ; ред. та упоряд. С. Янковський. – Київ : Маріупольський університет, 2024. – 300 с.

Збірник наукових матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції «Феномен культури постглобалізму: повоєнні світи та культурна демократія» (27.11.2024). В конференції взяли участь представники освітянської, наукової, фахової спільнот України, Польщі, Чехії, Ізраїлю, Португалії та інших країн.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться актуальними питаннями культурної стійкості, інтеграції, викликами культурної демократії, культурної спадщини та музейної справи, культурної комунікації та діалогу, мистецтва та культуротворення, сучасними викликами культури та технологій, теорією та студіюванням культури, культурологічною та мистецькою освітою.

В організації та проведенні конференції приймають участь представники проектної команди **Open4UA «Відкрита наука для системи вищої освіти України»** в Маріупольському державному університеті.

Інформаційний супровід матеріалів конференції здійснювалось за підтримки **«Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia» (OPTIMA)** для українських переміщених закладів

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ТА МУЗЕЙНА СПРАВА

ВІТЧИЗНЯНІ МУЗЕЇ ТА МУЗЕЙНА СПРАВА У СЬОГОДЕННІ

Юзеф Нікольченко,

Маріупольський державний університет

Музейні установи України, незалежно від профілю, об'єднані ідеєю національно-патріотичного виховання, збереження для майбутніх поколінь безцінних об'єктів культурної та природної спадщини. Вони ведуть плідну наукову роботу, проводять патріотичні та просвітницькі заходи.

Для музеєзнавців країни у сьогоденні є важливою нова якість музейного зростання – новий стиль керівництва музейними установами: це тяжіння до відмови від зайвої централізації та старих пріоритетів, особливо у політиці підбору кадрів. Якщо у минулому корпус науковців музеїв (переважно історичного профілю та краєзнавчих) формувався здебільшого з числа випускників-істориків закладів вищої освіти, то останнім часом виникла потреба у підготовці безпосередньо музеєзнавців на кафедрах культурології вишів. Музейник з культурологічним нахилом у вищій освіті – це фахівець із новим світобаченням, новим кутом зору на національну культурну та природничу спадщину, спроможністю до вирішення різноманітних питань розвитку музейної справи, музейного маркетингу і менеджменту у контексті розвитку української культури.

У зв'язку з цим, кафедра культурології МДУ в 2023 році внесла зміни до ОПІ «Культурологія, організація культурно-дозвілєвої діяльності» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та ОПІ «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади» для другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності

034 Культурологія. У першому випадку замість курсу «Музеєзнавство» введена навчальна дисципліна «Музеєзнавство та виставкова діяльність» (5 кредитів); у другому – введена нова навчальна дисципліна «Музей в системі національно-патріотичного виховання» (5 кредитів), які надають можливість майбутнім випускникам – бакалаврам і магістрам, оволодіти сучасними навичками музеєзнавства, та виставкової діяльності у сьогоденні, коли музей та виставка, як центри національно-духовного відродження народу, відіграють важливу роль у патріотичному вихованні, гуманізації суспільства, культурно-просвітницькій та педагогічній діяльності, поєднуючи історичну пам'ять, невичерпні знання та духовне багатство

Важливе місце у визначенні напрямків розвитку музейної справи в Україні в умовах російської військової агресії посідало у 2022–2024 рр. році наукове студіювання проблеми на форумах, що були організовані кафедрою культурології МДУ. У них взяли участь викладачі та студенти закладів вищої освіти, працівники музеїв України і наукових центрів з музеєзнавства

Домінантним у діяльності вітчизняних музеїв стає цільове використання їх колекцій, в першу чергу, у національно-патріотичній діяльності. Поруч з тим, важливими повинні залишатися й педагогічна, просвітницька та інформаційна місії музеїв з урахуванням хронологічного (еволюційного), географічного, природознавчого, етнокультурного та предметно-тематичного критеріїв музейно-виставкової комунікації і маркетингу.

Ключові слова: українські музеї, музейна справа, музейна освіта, музейна педагогіка, музеєзнавство.

Використані джерела та література:

- Сабадаш, Ю., & Мараховська, Н. (2022). Підготовка музеєзнавців-педагогів: підготовка та реалізація інтегративної сертифікатної програми. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: філософія, культурологія, соціологія*, 23, 110–120.
- Філіпчук, Н. (2019). Розвиток української музейної педагогіки у XXI столітті: здобутки і втрати. *Вісник Закарпатської академії мистецтв*, 12, 115–121.

ОБ'ЄКТИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Ірина Кубрицька,

Київський національний університет культури і мистецтв

Культурна спадщина відіграє центральну роль у формуванні та збереженні національної ідентичності. Визнання об'єктів культурної спадщини на міжнародному рівні, зокрема, за допомогою включення до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, допомагає підкреслити їх значущість не лише для однієї країни, а й для всього людства. Проте, культурна спадщина стає особливо вразливою в умовах збройних конфліктів, коли пошкодження або руйнування пам'яток можуть мати незворотні наслідки для історичної пам'яті та культурного розвитку. Як зазначено на офіційному сайті UNESCO, станом на 21 жовтня 2024 р. пошкоджено 457 об'єктів з 24 лютого 2022 року – 143 релігійні об'єкти, 231 будівля, що представляє історичний та/ або художній інтерес, 32 музеї, 33 пам'ятники, 17 бібліотек, 1 архів (Офіційний сайт UNESCO).

Зростання загрози для культурної спадщини в умовах війни в Україні, де історичні пам'ятки піддаються руйнуванню та пошкодженню внаслідок бойових дій, привернуло увагу багатьох міжнародних організацій. Пошкодження церков, соборів, історичних центрів міст не лише завдають матеріальних збитків, але є ударом по культурній ідентичності, на яку спирається суспільство.